

Nr 3 2001 - Ledaren

Är Tranan ett skadedjur?

FRÅN FÖRETRÄDARE för intressen inom jakt och tamdjursskötsel hör man ofta att möjligheterna till jakt efter en rovdjursart är en förutsättning för att arten ska accepteras. Och det ska inte vara skyddsjakt - då kommer arten att betraktas som skadedjur - utan reguljär jakt. Om jakt inte medges tar människor saken i egna händer och följden blir illegal jakt, går resonemanget. Detta upprepas så ofta att det blivit till en etablerad "sanning". Därför bör man medge jakt när det finns intressen som är beredda att ta lagen i egna händer. Jag vänder mig med kraft mot detta.

I förvaltningsplanen för gråsäl går Naturvårdsverket (!) till och med längre än jag sett någon representant för partsintressena gå. Man skriver "I detta läge är risken stor att de skadedrabbade börjar bedriva illegal jakt". Sådan jakt har också en allvarlig tendens att lokalt eller regionalt betraktas som allmänt försvarlig. När denna situation inträffar har den skadegörande viltarten uppenbarligen varit fredad för länge" (min kursivering).

Fullständigt häpnadsväckande! Skulle en reglering vara felaktig för att det finns människor som tar lagen i egna händer? Anser alltså Naturvårdsverket att varg och järv varit fredade för länge? Det kan väl inte vara möjligt. Men så står det! Längre fram skriver man om den illegala jakten: "Den är också ett hot genom att den leder till att sälarna betraktas som skadedjur." Här föreligger nog också en språklig lapsus. Hur i all sin dar kan den illegala jakten leda till att sälarna betraktas som skadedjur? Är det möjligen inte det omvända orsakssambandet som åsyftas?

JAG KAN INTE FATTA att dessa otänkta tankar har slunkit igenom i en förvaltningsplan utgiven av en statlig myndighet. Min kärnpunkt är: Om en djurart är i behov av lagligt skydd ska den naturligtvis skyddas och de skadelidande ersättas. Om trots detta illegal jakt förekommer ska den beivras. Kan någon tänka sig att ge tillstånd till några bankrån eller några våldtäkter för att få ner det totala antalet av dessa brott? Självklart inte. Jag tar avsiktligt upp grova brott för att få fram det absurda i tankegången, men det skulle lika gärna kunna handla om att tillåta några bilar att köra i 60 km/tim förbi en skola där hastighetsbegränsningen är 30 km/tim, eller att falskdeklarera då och då.

Det är högst tvivelaktigt om legal jakt minskar den illegala jakten. Och även om så skulle vara fallet är det enligt min mening djupt oetiskt att ge efter för illegal verksamhet.

SÅ TILL RESONEMANGET att en art som inte får jagas betraktas som skadedjur. Det gör den möjligen i vissa - mycket begränsade - kretsar. Men jag är övertygad om att till exempel gråsälerna av fiskarna betraktas som skadedjur oavsett om den får jagas eller ej. Här handlar det i stället om att åstadkomma effektiva förebyggande åtgärder.

Varför vågar vi inte erkänna att rovdjuren ibland gör skada, men att de då handlar utifrån sina naturliga beteenden. Detta kommer vi inte ifrån. De blir inte mindre skadedjur för att jakt medges. Argumentet att djuren betraktas som skadedjur om de inte får jagas kommer naturligtvis från dem som vill ha avskjutning.

NATURVÅRDSVERKET SKA självklart inte stadfästa och ge legitimitet åt detta "argument". Även tranor, gäss, hackspettar med flera kan göra skada. Inte betraktas väl de -

generellt sett - som skadedjur, vare sig de får jagas eller ej.

Ovanstående resonemang innebär inte att jag tar ställning för eller emot Naturvårdsverkets beslut att medge jakt efter 180 gråsäl. Däremot är jag kritisk mot argumentationen bakom beslutet. Även jag kan tycka att det är bra om möjligheten finns att även gråsäl kan nyttjas som en förnyelsebar naturresurs, som älg och rådjur. Jag anser mig dock inte ha tillräcklig kunskap för att kunna bedöma om det ännu är dags att tillåta jakt på säl i större skala.

BJÖRN LJUNGGREN